

2017-03-15
Fi2017/01270/S1

Tillväxtverket	
Regelrådet	
Ank	2017-03-16
Dnr	PR 2017-58

HL
PR 5/4

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Henrik Hasslemark
Telefon 08-405 34 75

**Promemorian Utvidgat växa-stöd för den först anställda
– sänkta arbetsgivaravgifter för aktiebolag och handelsbolag**

Remissinstanser

- 1 Riksrevisionen
- 2 Förvaltningsrätten i Stockholm
- 3 Förvaltningsrätten i Falun
- 4 Försäkringskassan
- 5 Pensionsmyndigheten
- 6 Arbetsgivarverket
- 7 Ekonomistyrningsverket
- 8 Skatteverket
- 9 Konjunkturinstitutet
- 10 Statskontoret
- 11 Tillväxtverket
- 12 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
(Tillväxtanalys)
- 13 Skogsstyrelsen
- 14 Statens jordbruksverk
- 15 Arbetsförmedlingen
- 16 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
(IFAU)
- 17 Regelrådet
- 18 Almi Företagspartner AB
- 19 FAR

- 20 Föreningen Svenskt Näringsliv
- 21 Företagarförbundet Fria Företagare
- 22 Företagarna
- 23 Landsorganisationen i Sverige (LO)
- 24 Lantbrukarnas Riksförbund
- 25 Näringslivets Regelnämnd
- 26 Näringslivets Skattedelegation
- 27 Pensionärernas Riksorganisation (PRO)
- 28 Småföretagarnas riksförbund
- 29 Svensk sjöfart
- 30 Sjöfartens Arbetsgivareförbund (SARF)
- 31 Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO)
- 32 Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
- 33 Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)
- 34 Vattenbrukscentrum väst (SWEMAR)
- 35 Vattenbrukscentrum ost (VCO)
- 36 Sveriges Fiskares Riksförbund (SFR)
- 37 Sveriges Insjöfiskares Centralförbund (SIC)
- 38 Sveriges fiskevattenägareförbund

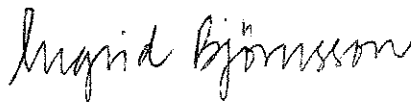
Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet senast den **13 april 2017**. Svaren bör lämnas både på papper och per e-post i Word-format till fi.registrator@regeringskansliet.se.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. Om remissen är begränsad till en viss del av promemorian, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För andra remissinstanser innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria *Svara på remiss – hur och varför* (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner eller beställas från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Ingrid Björnsson

Ämnesråd

Kopia till

Skatteutskottet
Registrator, Fi

Utvidgat växa-stöd för den först
anställda
– sänkta arbetsgivaravgifter för
aktiebolag och handelsbolag

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021	4
3	Bakgrund och gällande rätt.....	8
3.1	Bakgrund.....	8
3.2	Socialavgifter och allmän löneavgift	9
3.3	Särskild löneskatt på förvärvsinkomst.....	9
3.4	Finansiering av trygghetssystemen	10
3.5	Betalning av socialavgifter och allmän löneavgift.....	11
3.6	Nedsättning av socialavgifter.....	11
3.7	EU:s regler om statsstöd	13
4	Överväganden och förslag.....	15
4.1	Enmansföretag.....	15
4.1.1	Antalet verksamhetsformer utvidgas.....	15
4.1.2	Verksamhetens omfattning	16
4.1.3	Företag i intressegemenskap	18
4.2	Sänkta arbetsgivaravgifter när aktiebolag eller handelsbolag anställer.....	18
4.3	Krav på anställningen	19
4.3.1	Anställning av delägare eller närstående till delägare m.fl.	19
4.3.2	Anställningens omfattning och nedsättningsgrundande lön.....	20
4.4	Statsstödsfrågor.....	21
4.4.1	Stöd av mindre betydelse	21
4.4.2	Verksamhet inom flera sektorer.....	22
4.4.3	Förfarandet.....	22
4.5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	23
5	Konsekvensanalys	23
5.1	Offentligfinansiella effekter.....	23
5.2	Förenlighet med EU-rätten	24
5.3	Effekter för företag	24
5.4	Effekter på sysselsättningen.....	26
5.5	Effekter för individer och fördelningseffekter	27
5.6	Effekter för den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män	28
5.7	Effekter för myndigheter.....	28
5.8	Effekter om förslaget inte genomförs samt alternativa lösningar.....	28
6	Författningskommentar	29
6.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021	29

1 Sammanfattning

Inför budgetpropositionen för 2018 är det angeläget att skatteförslag kan förberedas genom remittering och granskning av Lagrådet. Om förslagen kommer att presenteras i budgetpropositionen för 2018, och med vilken utformning, blir beroende av de överläggningar som förs i det slutliga arbetet med budgetpropositionen.

I promemorian föreslås att tillämpningsområdet för reglerna om sänkta arbetsgivaravgifter för enskilda näringsidkare som anställer en första person (växa-stöd) utvidgas till att också omfatta aktiebolag och handelsbolag. De nya reglerna föreslås, i likhet med redan gällande bestämmelser, vara temporära och tillämpas på ersättningar som utges t.o.m. den 31 december 2021.

Enligt förslaget ska definitionen av enmansföretag utvidgas till att också omfatta aktiebolag och handelsbolag. Även dessa ska således kunna få nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt när de anställer en första person. Nedsättningen innebär att endast ålderspensionsavgift enligt socialavgiftslagen (2000:980) ska betalas på den ersättning som utges till den först anställda. Utvidgningen av växa-stödet gäller aktiebolag och handelsbolag som inte har haft någon anställd efter den 31 december 2016.

En nedsättningsberättigad anställning ska på samma sätt som enligt nu gällande regler om växa-stöd omfatta minst tre månader och en arbetstid på minst 20 timmar per vecka. Nedsättningen gäller till den del ersättningen till den nyanställda inte överstiger 25 000 kronor per månad och under högst tolv månader.

Den föreslagna utvidgningen av växa-stödet till att också omfatta enmansföretag som är aktiebolag och handelsbolag utgör liksom det befintliga växa-stödet ett stöd av mindre betydelse enligt EU-rätten. Det innebär att nedsättning bara får göras om villkoren i kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse är uppfyllda.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. De tillämpas på ersättningar som betalas ut efter ikraftträdandet och avser anställningar som inte påbörjats före den 1 april 2017.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021

dels att 3, 4 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 a och 7 a §§.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på avgiftspliktig ersättning enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) som en arbetsgivare ger ut till en person som har anställts i en näringsverksamhet efter den 31 mars 2016 under förutsättning att

1. arbetsgivaren sedan den 1 januari 2016 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 §, eller

2. arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2016, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 §.

1. arbetsgivaren sedan den 1 januari 2016 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 1, eller

2. arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2016, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 1.

3 a §

Bestämmelserna i denna lag tillämpas även på avgiftspliktig ersättning enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) som en arbetsgivare ger ut till en person som har anställts i en näringsverksamhet efter den 31 mars 2017 under förutsättning att

1. arbetsgivaren sedan den 1 januari 2017 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 2 eller 3, eller

2. arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den

1 januari 2017, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 2 eller 3.

4 §

Med ett enmansföretag avses i denna lag en fysisk person som bedriver aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldig att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen (2000:980) eller löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Med ett enmansföretag avses i denna lag

1. en fysisk person som bedriver aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldig att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen (2000:980) eller löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,

2. ett aktiebolag som

a) inte är skyldigt att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen eller löneskatt på ersättning till arbetstagare enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster, eller

b) har en sådan skyldighet som avses i a) men som avser ersättning till endast en person som äger andelar i aktiebolaget eller är närstående till en sådan person, eller

3. ett handelsbolag med högst två delägare vilket bedriver aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldigt att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen eller löneskatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Ett företag som bedriver verksamhet utomlands är ett enmansföretag om det uppfyller villkoren i första stycket och inte i den utländska verksamheten har utgett ersättning som skulle ha medfört en skyldighet att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt, om ersättningen hade utgetts för arbete i Sverige.

Ett företag som bedriver verksamhet utomlands är ett enmansföretag om det uppfyller villkoren i första stycket och inte i den utländska verksamheten har utgett ersättning, med undantag för sådan ersättning som avses i 2 b), som skulle ha medfört en skyldighet att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löne-

skatt, om ersättningen hade utgetts för arbete i Sverige.

Vid bedömningen av om enmansföretaget har en sådan avgiftsskyldighet som avses i första stycket ska det bortses från sådana ersättningar till en och samma person som under de tidsperioder som avses i 3 § 1 eller 2 sammanlagt uppgår till högst 5 000 kronor.

6 §

Bestämmelserna i 5 § gäller inte om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2016 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till arbetsgivaren.

Bestämmelserna i 5 § gäller inte
1. enmansföretag enligt 4 § 1 om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2016 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till arbetsgivaren, eller

2. enmansföretag enligt 4 § 2 och 3

– om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2017 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till arbetsgivaren, eller

– om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2017 är delägare eller företagsledare i enmansföretaget enligt bestämmelserna i 56 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) eller någon närstående till en sådan person.

Bestämmelserna i 5 § gäller inte heller om arbetsgivaren redan har utgett ersättning som blivit föremål för särskild beräkning i en annan näringsverksamhet.

7 a §

Företag i intressegemenskap ska, vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, ses som en enda arbetsgivare.

Med företag i intressegemenskap avses två företag som står under i huvudsak gemensam ledning.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
 2. Lagen tillämpas på ersättning som utges från och med den 1 januari 2018.

3 Bakgrund och gällande rätt

3.1 Bakgrund

Den 1 juni 2006 infördes en tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt för enmansföretag som anställer en person (prop. 2005/06:164, bet. 2005/06:SfU11, rskr. 2005/06:228). Reglerna skulle gälla t.o.m. den 31 december 2007. Med enmansföretag avsågs enskilda näringsidkare och handelsbolag med högst två delägare som inte haft någon anställd efter den 30 juni 2005. Vidare avsågs med enmansföretag aktiebolag som haft högst en anställd under förutsättning att denna anställd också var delägare, eller närstående till en delägare, i bolaget.

Nedsättningen innebar i huvudsak att enmansföretag under vissa förhållanden och under högst 12 månader endast behövde betala ålderspensionsavgiften på 10,21 procent på ersättning till den första person som anställdes i företaget utöver företagaren. Nedsättningen gällde till den del ersättningen till den nyanställda inte översteg 25 000 kronor per månad.

Lagstiftningen föregicks av att dåvarande Verket för näringslivsutveckling (Nutek) och Almi Företagspartner AB i juni 2005 avlämnade rapporten Den första anställningen – hinder och möjligheter för soloföretag att anställa en första person (Nutek R 2005:01). Av rapporten framgick bl.a. att det fanns få enmansföretag i Sverige som hade erfarenhet av att ha haft någon anställd. Endast tre procent av företagen utan anställda i Sverige hade tidigare haft anställd personal. Nuteks undersökning visade emellertid att de företag som redan hade någon anställd var mer benägna att anställa ytterligare personer. Detta indikerade att när väl tröskeln att anställa den första personen var övervunnen så ökade benägenheten för företagen att anställa ytterligare personer i framtiden. Om enmansföretag anställer en första person kan det därför vara det första steget in i en positiv spiral där antalet anställda successivt ökar i takt med att verksamheten utvecklas.

Den tillfälliga nedsättningen slopades av den förra regeringen vid utgången av 2006 (prop. 2006/07:1, bet. 2013/14:FiU1, rskr. 2006/07:9).

Den 1 januari 2017 infördes ett tillfälligt växa-stöd för enskilda näringsidkare som anställer en första person. Det tillfälliga växa-stödet innebär att enskilda näringsidkare, som inte har haft någon anställd sedan den 1 januari 2016 och som anställer en person efter den 31 mars 2016, bara ska betala ålderspensionsavgiften om 10,21 procent på ersättningen till den anställda under de tolv första månaderna. Övriga arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt behöver alltså inte betalas. Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna gäller till den del ersättningen inte överstiger 25 000 kronor per månad. Anställningen ska omfatta minst tre månader och en arbetstid på minst 20 timmar per vecka. Reglerna gäller till och med den 31 december 2021 (prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU1, rskr 2016/17:49).

3.2 Socialavgifter och allmän löneavgift

Socialavgifter tas ut för finansiering av de sociala trygghetssystemen och utgörs av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Arbetsgivaravgifter betalas i första hand av arbetsgivare medan egenavgifter normalt betalas av fysiska personer som bedriver aktiv näringsverksamhet, dvs. enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Regler om socialavgifter finns i socialavgiftslagen (2000:980).

Utöver socialavgifter ska, enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift, ytterligare en avgift betalas av arbetsgivare och enskilda näringsidkare. Den allmänna löneavgiften infördes ursprungligen för att finansiera EU-inträdet men används nu i första hand i allmänt budgetförstärkande syfte. Den allmänna löneavgiften debiteras i samband med, och på samma underlag som, socialavgifterna. Författningstekniskt ingår den allmänna löneavgiften varken i arbetsgivaravgifterna eller i egenavgifterna men eftersom den inte särskiljs i debiteringsförfarandet brukar den i dagligt tal ingå i begreppet socialavgifter. För inkomståret 2017 fördelar sig avgifterna på följande sätt (se tabell 3.2).

Tabell 3.2 Avgiftsnivåer 2017. Arbetsgivaravgifter och egenavgifter.

	Arbetsgivaravgifter	Egenavgifter *)
1. Sjukförsäkringsavgift	4,35 %	4,44 %
2. Föräldraförsäkringsavgift	2,60 %	2,60 %
3. Ålderspensionsavgift	10,21 %	10,21 %
4. Efterlevandepensionsavgift	0,70 %	0,70 %
5. Arbetsmarknadsavgift	2,64 %	0,10 %
6. Arbetssskadeavgift	0,20 %	0,20 %
S:a socialavgifter	20,70 %	18,25 %
7. Allmän löneavgift	10,72 %	10,72 %
S:a socialavgifter och allmän löneavgift	31,42 %	28,97 %

*) Sjukförsäkringsavgiften varierar beroende på vald karenstid.

3.3 Särskild löneskatt på förvärvsinkomst

Enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster ska särskild löneskatt betalas för vissa förvärvsinkomster. Skatten skulle i sin ursprungliga utformning tas ut på alla inkomster som inte grundar rätt till socialförsäkringsförmåner. Skattesatsen var beräknad så att den skulle motsvara skatteinslaget i socialavgifterna, dvs. svara mot den del av socialavgifterna som inte ger rätt till någon motsvarande socialförsäkringsförmån.

För personer som vid årets ingång fyllt 65 år och som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet, dvs. är födda 1938 eller senare, gäller enligt socialavgiftslagen (2000:980) att bara ålderspensionsavgiften och inte övriga socialavgifter ska betalas på lön och andra avgiftspliktiga inkomster. Av denna anledning gällde före 2007 att särskild löneskatt skulle betalas på lön och annan ersättning för arbete till dessa

personer. Med hänsyn till att ålderspensionsavgift betalades togs dock särskild löneskatt ut med 16,16 procent i stället för med 24,26 procent enligt huvudregeln. För personer som är födda 1937 eller tidigare – som därmed inte omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet och för vilka inga socialavgifter ska betalas – togs särskild löneskatt ut med 24,26 procent. År 2007 slopades den särskilda löneskatten för personer som vid årets ingång fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare och 2008 slopades den särskilda löneskatten även för personer födda 1937 och tidigare.

Sedan den 1 januari 2016 ska särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster åter betalas på ersättning som ges ut till anställda som vid årets ingång har fyllt 65 år, dock med en lägre skattesats än tidigare. För dessa personer tas särskild löneskatt ut med 6,15 procent på löner, arvoden, förmåner och andra ersättningar. Av förenklingsskäl är skattesatsen lika för personer som vid årets ingång har fyllt 65 år, dvs. oavsett om de omfattas av det reformerade pensionssystemet eller inte.

3.4 Finansiering av trygghetssystemen

Socialavgifterna är i principiellt hänseende försäkringsavgifter men det faktiska försäkringsinslaget varierar mellan försäkringsslagen och för flertalet försäkringar saknas en direkt koppling mellan avgiften och förmånen.

Det inkomstgrundade ålderspensionssystemet finansieras med en fast pensionsavgift på 18,5 procent av pensionsunderlaget, där 16 procentenheter går till fördelningssystemet för att finansiera inkomstpensionen. Resterande 2,5 procentenheter betalas in till systemet för premiepension där avgiftsintäkterna fonderas individuellt för varje försäkrad. Arbetsgivarens respektive den egenavgiftsskyldiges del av avgiftsinbetalningen sker i form av ålderspensionsavgift om 10,21 procent av avgiftsunderlaget enligt socialavgiftslagen.

Det inkomstgrundade ålderspensionssystemet är ett fristående försäkringssystem vid sidan av statens budget. Utgående inkomst- och tilläggs-pensioner i fördelningssystemet ska löpande finansieras av inbetalade avgifter samt tillgångarna i AP-fonderna. Det är konstruerat så att det ska vara finansiellt självreglerande, där eventuella anpassningar sker på förmånssidan – inte genom en förändrad avgiftssats. Premiepensionen är ett fullfonderat system. Ingen skattefinansiering ska således ske utan systemet är helt slutet i detta avseende. En grundläggande princip bakom pensionssystemet är att varje intjänad pensionsrättighet ska motsvaras av en beslutad och inbetald avgift av en mot rättigheten svarande storlek. Om detta villkor bryts kan inte systemet garantera sin långsiktiga hållbarhet finansiellt. Ålderspensionsavgiften kan således inte reduceras.

För vilka ändamål de olika avgifter som inflyter som socialavgifter ska användas framgår av lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter.

3.5 Betalning av socialavgifter och allmän löneavgift

Debitering och uppbörd av socialavgifter hanteras av Skatteverket. Den som avser att bedriva näringsverksamhet och som är skyldig att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter ska enligt 7 kap. 1 och 2 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) anmäla sig för registrering hos Skatteverket. Vid registreringen anges bl.a. företagsform och huruvida företagets verksamhet bedrivs på flera adresser. När det gäller arbetsgivare anges bl.a. första datum för löneutbetalning, beräknat antal anställda och beräknad lönesumma under året. Om en uppgift som ligger till grund för registreringen ändras ska den som är registrerad underrätta Skatteverket om ändringen inom två veckor från det att ändringen inträffade.

Den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter ska också lämna en arbetsgivardeklaration. I denna ska arbetsgivaravgifter redovisas. En arbetsgivardeklaration ska lämnas för varje redovisningsperiod, vanligen varje månad. Med registreringen som underlag utfärdar Skatteverket förtryckta deklarationsblanketter för respektive kalendermånad. Deklarationerna ska för de flesta arbetsgivare vara avlämnade senast den 12:e i månaden efter redovisningsperioden med undantag för deklarationerna avseende juli och december som ska vara avlämnade senast den 17:e i månaden efter redovisningsperioden. Redovisade arbetsgivaravgifter ska vara inbetalda till Skatteverket samma dag som deklarationen ska vara avlämnad, dvs. i normalfallet den 12:e i månaden efter redovisningsperioden.

I arbetsgivardeklarationen redovisas avseende arbetsgivaravgifter samtliga avgiftspliktiga löner, förmåner och kostnadsavdrag. Därefter fördelas dessa på underlag för fulla arbetsgivaravgifter och reducerade avgifter, t.ex. på grund av att personal har fyllt 65 år. Den deklaraskyldige räknar själv fram sina avgifter genom att multiplicera sina respektive underlag med tillämplig avgifts- eller löneskattesats och summerar resultaten. Från summan kan den avgiftsskyldige i vissa fall vara berättigad till avdrag.

3.6 Nedsättning av socialavgifter

Nedsatta socialavgifter för personer som vid årets ingång har fyllt 65 år

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 65 år och som omfattas av det reformerade pensionssystemet, dvs. är födda 1938 eller senare, ska bara ålderspensionsavgiften och inte övriga socialavgifter betalas. Detta gäller även för dem som betalar egenavgifter. För personer som är födda 1937 eller tidigare tas inga socialavgifter ut. För personer som vid årets ingång har fyllt 65 år tas inte heller någon allmän löneavgift ut. Däremot tas särskild löneskatt ut med 6,15 procent.

Regionalt avdrag vid avgiftsberäkningen

Arbetsgivare, enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag som är verksamma i vissa angivna kommuner i Norrland och västra Svealand (stödområde A) får göra avdrag vid beräkningen av socialavgifterna och den allmänna löneavgiften. Syftet med avdraget är att stimulera småföretagandet och att bidra till god service i de delar av landet som har de största geografiska lägesnackdelarna med bl.a. långa avstånd, liten hemmamarknad, sämre tillgång på service, låg befolkningstäthet och ogynnsamma klimatförhållanden. Reglerna finns i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980). Bestämmelserna innebär i huvudsak att företag som är verksamma i stödområdet ges ett avdrag med 10 procent av avgiftsunderlaget vid beräkningen av den allmänna löneavgiften, arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna. För arbetsgivare uppgår avdraget till högst 7 100 kronor per månad och för enskilda näringsidkare samt delägare i handelsbolag till högst 18 000 kronor per år. Avdraget får inte tillsammans med avdraget för personer som arbetar med forskning och utveckling (se nedan) medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften. För handelsbolag gäller dessutom att det sammanlagda avdraget för samtliga delägare och anställda inte får överstiga 85 200 kr per år.

Nedsatta egenavgifter

Den 1 januari 2010 infördes en nedsättning av egenavgifterna för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag i syfte att göra det mer attraktivt att starta, driva och utveckla företag (prop. 2009/10:178, bet. 2009/10:SfU16, rskr. 2009/10:278). Nedsättningen uppgick till 5 procentenheter och var utformad som ett avdrag vid avgiftsberäkningen. Avdrag fick göras med högst 10 000 kronor per år. Den 1 januari 2014 förstärktes nedsättningen genom att avdraget vid avgiftsberäkningen höjdes med 2,5 procentenheter till 7,5 procent av avgiftsunderlaget och det maximala avdragsbeloppet med 5 000 kronor till 15 000 kronor per år (prop. 2013/14:14, bet. 2013/14:SfU5, rskr. 2013/14:74). En förutsättning för avdrag är att överskottet av näringsverksamheten överstiger 40 000 kronor och att den avgiftsskyldige vid årets ingång har fyllt 25 men inte 65 år. Avdraget får inte medföra att egenavgifterna understiger ålderspensionsavgiften.

Nedsatta arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning och utveckling

Den 1 januari 2014 infördes ett skatteincitament för forskning och utveckling (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FiU1, rskr. 2013/14:56). Vid beräkningen av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning och utveckling ska avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget för dessa personer. Avdraget får inte medföra att de avgifter som ska betalas understiger ålderspensionsavgiften. Det sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige får inte överstiga 230 000 kronor per månad. Vid bedömningen av avdragsrätten ska flera avgiftsskyldiga som ingår i samma koncern och som uppfyller villkoren för att få göra avdrag

anses som en avgiftsskyldig. En förutsättning för avdraget är att personerna har arbetat med forskning och utveckling i en viss utsträckning och att de vid årets ingång har fyllt 25 men inte 65 år.

3.7 EU:s regler om statsstöd

Allmänt om statligt stöd

Artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) innehåller bestämmelser om statligt stöd. Artikel 107.1 i EUF-fördraget innehåller ett generellt förbud mot statligt stöd. Av artikel 107.2 och 107.3 i EUF-fördraget framgår dock att statligt stöd i vissa fall är eller kan vara förenligt med den inre marknaden och i så fall tillåtet. Statsstödsreglerna vilar på ett system med förhandsgranskning. Enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget ska medlemsstaterna anmäla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder till kommissionen. Medlemsstaterna får inte införa detta slag av stödåtgärder förrän kommissionen granskat åtgärderna.

Det finns undantag från förhandsgranskningen. Ett undantag finns för stöd av mindre betydelse. Villkoren för att kunna lämna sådant stöd framgår i första hand av kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse. För sektorn för primärproduktion av jordbruksprodukter (jordbrukssektorn) och fiskeri- och vattenbrukssektorn gäller särskilda regler, se kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn och kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 av den 27 juni 2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn.

Förordningarna har direkt effekt. Det innebär att de berörda myndigheterna har att tillämpa de villkor som följer av förordningarna utan att någon särskild implementering i svensk lagstiftning sker.

Närmare om kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse

Kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse innebär i huvudsak följande.

För att ett stöd ska anses vara ett stöd av mindre betydelse får det totala stöd som beviljas ett enda företag som huvudregel inte överstiga 200 000 euro under en period om tre beskattningsår (det s.k. individuella taket), se artikel 3.2 i förordning nr 1407/2013. För t.ex. jordbruks- och fiskerisektorerna gäller lägre individuella tak (15 000 euro för jordbrukssektorn och 30 000 euro för fiskeri- och vattenbrukssektorn), se artikel 3.2 i förordning nr 1408/2013 och artikel 3.2 i förordning nr 717/2014. Inom jordbruks-, fiskeri- och vattenbrukssektorerna finns dessutom s.k. nationella tak som inte får överskridas, se artikel 3.3 i förordning nr 1408/2013 och artikel 3.3 i förordning nr 717/2014.

Perioden på tre beskattningsår fastställs på grundval av de beskattningsår som används av företaget i den berörda medlemsstaten, se t.ex. artikel 3.5 i förordning nr 1407/2013.

Vid tillämpning av kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse omfattar begreppet "företag" varje enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens rättsliga form och oavsett hur den finansieras. Ekonomisk verksamhet utgörs i sin tur av all verksamhet som består i att erbjuda varor eller tjänster på en viss marknad. Det gäller oavsett om verksamheten bedrivs med vinstsyfte eller inte. Huruvida en stödmottagare ska anses vara ett företag i detta avseende avgörs från fall till fall.

Med begreppet "ett enda företag" avses inte endast företaget utan också andra företag som står i intressegemenskap med företaget på ett sådant sätt att de bör ses som en enhet, se t.ex. artikel 2.2 i förordning nr 1407/2013. Det innebär att begreppet "ett enda företag" omfattar alla enheter som har minst ett av följande förhållanden till varandra:

a) Ett företag innehar majoriteten av aktieägar- eller delägarösterna i ett annat företag.

b) Ett företag har rätt att utse eller entlediga en majoritet av ledamöterna i ett annat företags styrelse, ledning eller tillsynsorgan.

c) Ett företag har rätt att utöva ett bestämmande inflytande över ett annat företag enligt ett avtal som är slutet med detta företag eller enligt en bestämmelse i det företags stiftelseurkund eller stadgar.

d) Ett företag som är aktieägare eller delägare i ett annat företag kontrollerar ensamt majoriteten av aktieägarnas eller delägarnas röster i detta företag med stöd av ett avtal med andra aktieägare eller delägare i detta företag.

Företag som har någon av de förbindelser som nämns i a-d via ett eller flera andra företag ska också anses vara ett enda företag.

Huruvida sådan intressegemenskap föreligger avgörs från fall till fall.

Kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse gäller företag inom flertalet sektorer, se t.ex. artikel 1 i förordning nr 1407/2013. Avgörande för bedömningen av vilken förordning om stöd av mindre betydelse som är tillämplig, är den verksamhet som bedrivs i företaget, se t.ex. artikel 1.1 i förordning nr 1407/2013. Det innebär t.ex. att om ett företag bedriver verksamhet inom flera sektorer (som omfattas av kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse), t.ex. inom såväl skogs- som jordbrukssektorn, kan stöd av mindre betydelse lämnas enligt förordning nr 1407/2013 för skogssektorn under förutsättning att berörd medlemsstat på lämpligt sätt, t.ex. genom åtskillnad mellan verksamheterna eller uppdelning av kostnaderna, ser till att verksamheterna inom de sektorer som undantas från tillämpningsområdet för förordning nr 1407/2013 inte omfattas av stöd av mindre betydelse som beviljats i enlighet med förordningen, se artikel 1.2 i förordning nr 1407/2013.

Stöd får kumuleras under vissa förutsättningar, se t.ex. artikel 5 i förordning nr 1407/2013.

Den stödgivande myndighetens ansvar

Den stödgivande myndigheten får lämna ett stöd av mindre betydelse bara om villkoren i kommissionens regelverk om stöd av mindre

betydelse är uppfyllda, se t.ex. artikel 6.3 i förordning nr 1407/2013. I avsaknad av ett centralt register för stöd av mindre betydelse sker kontrollen mot bakgrund av uppgifter från företagen, se t.ex. artikel 6.1 i förordning nr 1407/2013. Om stödet överskrider tillämpligt tal, omfattas det inte av regelverket, se t.ex. artikel 3.7 i förordning nr 1407/2013. Den stödgivande myndigheten är skyldig att informera företagen om stödets karaktär av stöd av mindre betydelse genom att uttryckligen hänvisa till det regelverk som är tillämpligt, se t.ex. artikel 6.1 i förordning nr 1407/2013.

4 Överväganden och förslag

4.1 Enmansföretag

4.1.1 Antalet verksamhetsformer utvidgas

Promemorians förslag: Definitionen av begreppet enmansföretag utvidgas till att även omfatta aktiebolag som inte har någon anställd eller endast en anställd som också är delägare samt till handelsbolag utan anställda och med högst två delägare.

Skälen för promemorians förslag: De nu gällande bestämmelserna om sänkta arbetsgivaravgifter när enmansföretag anställer en första person omfattar enskilda näringsidkare. Möjligheten att få nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt bör utvidgas till aktiebolag och handelsbolag. För att nedsättning ska ges bör som huvudregel företaget uppfylla grundkravet, dvs. bedriva en näringsverksamhet som bara sysselsätter en person.

Eftersom en företagare som bedriver verksamhet i ett aktiebolag normalt tar ut sin ersättning för arbetet i form av lön bör reglerna vara tillämpliga även om bolaget redan har en anställd under förutsättning att denna anställda är företagaren själv eller en närstående till företagaren.

Ett handelsbolag föreligger, enligt lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag, om två eller flera har avtalat att gemensamt utöva näringsverksamhet i bolag och bolaget förts in i handelsregistret (1 kap. 1 §). Det kan därför ifrågasättas om ett handelsbolag över huvud taget kan vara ett enmansföretag. Det torde dock inte vara ovanligt att verksamheter som bedrivs i handelsbolag finansieras av en fysisk eller juridisk person och att finansiären tar en andel i handelsbolaget, t.ex. för att få insyn i bolaget. Under förutsättning att bolagets verksamhet kan liknas vid ett enmansföretag bör därför inte heller dessa företag uteslutas från tillämpning av reglerna.

En bolagsman (delägare) i ett handelsbolag kan ur skattesynpunkt inte vara anställd av bolaget. Vinstfördelningen i ett handelsbolag sker i första hand med utgångspunkt i bolagsavtalet och inte efter delägarnas deltagande i verksamheten. Det kan därför vara svårt att klargöra i vilken utsträckning som bolagsmännen varit faktiskt verksamma i bolaget. Om en avgiftsnedsättning tillåts oberoende av hur många delägare som finns i

handelsbolaget skulle man dock komma alltför långt från det som typiskt sett kan betraktas som ett enmansföretag. Som förutsättning för nedsättning bör därför gälla att handelsbolaget inte har fler än två delägare.

De föreslagna reglerna innebär att valet av juridisk form för verksamheten får mindre betydelse för bedömningen av om det är ett enmansföretag medan verksamhetens omfattning ges större betydelse. Förslaget lämnar således i begränsad omfattning utrymme för t.ex. verksamheter som finansieras av den ena bolagsmannen och för mindre verksamheter som bedrivs av två i förening. I likhet med andra arbetsgivare som omfattas av nedsättningen bör handelsbolag bara kunna få nedsättning för den först anställde, dvs. bara för en person.

Med den nu föreslagna definitionen av enmansföretag utesluts ideella och ekonomiska föreningar samt stiftelser. Syftet med den föreslagna nedsättningen är att uppmuntra företag som drivs av en person eller högst två i fråga om handelsbolag att våga ta steget att anställa en första person. Med hänsyn härtill bör inte ideella och ekonomiska föreningar samt stiftelser inkluderas i begreppet enmansföretag eftersom dessa inte drivs som ett enmansföretag.

Ett europabolag ska dock enligt 2 kap. 4 § inkomstskattelagen (1999:1229) räknas som ett aktiebolag. Denna associationsform omfattas därför av den föreslagna lagstiftningen och kan erhålla nedsättning under förutsättning att det uppfyller villkoren för att vara ett enmansföretag.

4.1.2 Verksamhetens omfattning

Promemorians förslag: Aktiebolag ska anses bedriva verksamhet med högst en anställd, om avgifts- eller löneskattepliktig ersättning inte har betalats till någon annan än en delägare eller närstående till delägare i bolaget efter den 31 december 2016, eller den senare dag då verksamheten startades, och fram till dess en nedsättningsberättigad anställning påbörjas i verksamheten. En sådan anställning kan påbörjas tidigast den 1 april 2017.

Handelsbolag ska anses bedriva verksamhet utan anställda om någon avgiftspliktig ersättning inte har betalats ut under den nämnda tidsperioden.

Företag med verksamhet utomlands ska endast betraktas som ett enmansföretag om företaget inte har betalat ut ersättning till någon person, med undantag för delägare eller närstående till delägare i aktiebolaget, på ett sådant sätt att företaget hade varit skyldigt att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt i Sverige om ersättningen utbetalats för arbete i Sverige.

Vid bedömningen av om avgiftspliktig ersättning utges ska bortses från ersättning som sammanlagt under nämnda period uppgår till högst 5 000 kronor till en och samma person.

Skälen för promemorians förslag: Avsikten med den föreslagna nedsättningen är att underlätta för aktiebolag och handelsbolag att anställa den första personen. För att i möjligaste mån undanröja tolkningsproblem avseende vad som avses med ett enmansföretags första

anställning bör nedsättningen kopplas till en omständighet som är relativt enkel att konstatera. Ett någorlunda enkelt och effektivt sätt kan vara att använda sig av en jämförelsedag. För aktiebolag behöver man ta hänsyn till att verksamheten ofta bedrivs av en anställd person. Det förhållande som bör gälla från jämförelsedagen fram till dess att en nedsättningsberättigad anställning påbörjas, bör då vara att aktiebolaget antingen inte har någon anställd eller högst en anställd som också är delägare i bolaget eller närstående till en delägare. Om dessa villkor är uppfyllda bör bolaget vara berättigat till den föreslagna nedsättningen, förutsatt att den nya anställningen är av sådant slag att en nedsättning är aktuell. Om aktiebolaget startat sin verksamhet efter jämförelsedagen ska den dag då verksamheten startades i stället utgöra jämförelsedag. Kvalifikationsperioden kommer alltså i sådana fall utgöra tiden från då verksamheten startades till den dag då den nya anställningen påbörjas. För handelsbolag innebär det att alla bolag som på jämförelsedagen saknade anställda och som fram till den dag då en nedsättningsberättigad anställning påbörjas saknat anställda anses kvalificerade för en nedsättning om de anställer en person. För verksamheter som startas mellan jämförelsedagen och anställningen bör motsvarande kvalifikationsgrund gälla från den dagen då verksamheten startades.

Som framgår av avsnitt 4.5 föreslås de nya bestämmelserna träda i kraft den 1 januari 2018. För att förslaget inte ska ha en återhållande verkan på nyanställningar i enmansföretag i avvaktan på att reglerna träder i kraft bör dessa få tillämpas även på ersättning till personer som anställts mellan den 1 april 2017 och ikraftträdandedagen. Företag ska således inte gå miste om rätten till, som mest, tolv månaders nedsättning trots att anställningen skett före lagens ikraftträdande men tidigast den 1 april 2017.

Bedömningen av huruvida företaget haft någon person anställd bör göras utifrån om företaget gett ut avgiftspliktig ersättning eller inte. Lagstiftningen om arbetsgivaravgifter och särskild löneskatt kopplar inte skyldigheten att betala sådana avgifter och skatter till en anställning utan till utgivandet av avgiftspliktig ersättning. Det är därför inte möjligt att fänga upp ersättning som endast avser anställda personer och skilja ut denna från andra avgiftspliktiga ersättningar som t.ex. ges ut inom ramen för ett uppdragsförhållande. Trots det torde det av förenklingsskäl vara lämpligast att frågan om en person är eller har varit anställd i verksamheten avgörs utifrån att avgiftspliktig ersättning enligt socialavgiftslagen (2000:980) eller lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster getts ut. Om avgiftsskyldighet föreligger eller förelåg antas således en person ha varit anställd. Vid bedömningen av om en anställning förelegat bör dock bortses från ersättning som getts ut under perioden mellan jämförelsedagen och anställningsdagen (kvalifikationsperioden) till en och samma person under förutsättning av den sammanlagda ersättningen inte överstiger 5 000 kronor. Detta gäller även aktiebolag som under kvalifikationsperioden ska ha möjlighet att betala ut maximalt 5 000 kronor till en och samma person utöver en delägare.

Eftersom utländska arbetsgivare normalt inte är skyldiga att betala arbetsgivaravgifter i Sverige för sina arbetstagare blir ett sådant företag automatiskt att betrakta som enmansföretag om det anställer en person i Sverige. Med hänsyn härtill bör ett företag med verksamhet utomlands

endast betraktas som ett enmansföretag om företaget inte har gett ut ersättning till någon person, med undantag för delägare eller närstående till delägare i aktiebolaget, på ett sådant sätt att företaget hade varit skyldigt att betala arbetsgivaravgift eller särskild löneskatt i Sverige om ersättningen getts ut för arbete i Sverige.

4.1.3 Företag i intressegemenskap

Promemorians förslag: Företag i intressegemenskap ska ses som en enda arbetsgivare. Med företag i intressegemenskap avses två företag som står under i huvudsak gemensam ledning.

Skälen för promemorians förslag: Det är angeläget att nedsättningen begränsas så att den väsentligen träffar enmansföretag som anställer för första gången.

De föreslagna reglerna ger upphov till relativt betydande kostnadsminskningar för den som kan erhålla nedsättningen. Det kan därför finnas ett intresse av att försöka fördela befintliga anställningar på flera enmansbolag eller att fördela ett behov av fler anställda på flera nybildade, eller existerande, enmansföretag. Sådana förfaranden ligger utanför förslagets syfte.

Nedsättningen bör därför avgränsas så att företag i intressegemenskap inte kan tillämpa reglerna. Med företag i intressegemenskap avses två företag som står under i huvudsak gemensam ledning. I annat fall skulle verksamheter som inte är typiska enmansföretag kunna dra nytta av nedsättningen, t.ex. genom att omstrukturera verksamheten eller anställa personer i redan existerande dotterbolag utan anställda. Det behövs därför regler som i vissa fall behandlar verksamheter som har intressegemenskap som en arbetsgivare när det gäller möjligheterna till nedsättning.

Eftersom möjligheten att fortsätta att utnyttja nedsättningen förfaller så snart den första har anställts torde det inte behövas någon turordningsregel om vem som ska ha rätt att utnyttja nedsättningen. Om flera anställningar påbörjas samma dag i företag som är i intressegemenskap kan nedsättningen endast utnyttjas för en av dessa anställningar.

4.2 Sänkta arbetsgivaravgifter när aktiebolag eller handelsbolag anställer

Promemorians förslag: Aktiebolag och handelsbolag som är enmansföretag och som anställer sin första person ska, på samma sätt som i dag gäller för enskilda näringsidkare, under längst tolv kalendermånader i följd endast betala ålderspensionsavgift på den ersättning som utge till den anställde. Nedsättningen ska vara tillfällig och gälla till och med 2021.

Skälen för promemorians förslag: Att anställa en första person i ett enmansföretag är förknippat med vissa initiala kostnader, till exempel i

form av nya administrativa rutiner och utbildning av den nyanställda. Tillsammans med arbetsgivaravgifterna på lönen kan det utgöra ett återhållande inslag i beslutet att anställa. Genom en nedsättning av avgifterna på så sätt att endast ålderspensionsavgiften ska betalas minskar den initiala kostnaden att anställa och fler enmansföretag kan förväntas anställa. När erfarenheterna av att ha en person anställd väl vunnits kan företagen i viss mån vara mer positiva till att anställa fler personer. Nya arbetstillfällen i dessa företag förväntas leda till minskad arbetslöshet och ökad sysselsättning.

Avsikten med den föreslagna nedsättningen är inte att ge ett långsiktigt stöd för nyanställning i enmansföretag utan i stället att åstadkomma en lindring av de förhållanden i samband med nyanställning som enmansföretag kan uppleva som negativa. Nedsättningen bör därför medges under längst tolv månader.

På lön och andra ersättningar till arbetstagare som är 65 år eller äldre betalas särskild löneskatt i stället för andra arbetsgivaravgifter än ålderspensionsavgiften. För att inte anställningar av äldre personer ska missgynnas bör nedsättningen också kunna avse löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. Personer som är födda 1937 eller tidigare omfattas inte av det nya ålderspensionssystemet och betalar därför ingen ålderspensionsavgift utan endast särskild löneskatt.

Mot bakgrund av situationen på arbetsmarknaden är det motiverat med en tillfällig åtgärd för enmansföretag som anställer. Med hänsyn härtill och att växa-stödet för enskilda näringsidkare gäller till och med utgången av år 2021 bör även den nu föreslagna utvidgningen gälla under samma period.

4.3 Krav på anställningen

4.3.1 Anställning av delägare eller närstående till delägare m.fl.

Promemorians förslag: En anställning ska inte ge rätt till nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt om den anställde är delägare eller företagsledare i det anställande bolaget eller närstående till en sådan person. En nedsättning ska inte heller ges om anställningen avser en person som sedan den 1 januari 2017 varit anställd i annan verksamhet som bedrivs direkt eller indirekt av samma arbetsgivare eller någon denne närstående.

Nedsättningen ska inte heller ges om arbetsgivaren redan har fått nedsättning i en annan verksamhet.

Skälen för promemorians förslag: Det finns alltid en risk för att undantag i skattesystemet i avsikt att stimulera ett visst beteende missbrukas. En nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt förskjuter relationen mellan skatte- och avgiftsbelastning på lön jämfört med utdelning, vilket kan utgöra ett

incitament för en delägare i ett aktiebolag att försöka få reglerna tillämpliga på den egna ersättningen. En nedsättning skulle därför – om inte kretsen av personer vars ersättning kan komma i fråga för en nedsättning särskilt regleras – kunna utnyttjas för en delägare i ett aktiebolag att omvandla utdelning från bolaget till lön. En avgiftslättnad kan också uppstå genom att ett handelsbolag anställer en till bolagsmannen närstående person som då kan få lön med betydligt lägre avgifter än om bolagsmannen betalar egenavgifter på sin andel av inkomsten från handelsbolaget. Om detta endast handlar om en fördelning av befintliga inkomster har ingen ny sysselsättning skapats.

De nu beskrivna konsekvenserna är inte önskvärda. Nedsättning bör därför inte medges för ersättning som betalas ut till en delägare eller en företagsledare i det anställande bolaget och inte heller för ersättning till närstående till sådana personer.

Syftet att öka sysselsättningen skulle också motverkas om nedsättning medges för arbeten som redan utförts av anställda. En sådan situation kan vara när personer som redan är anställda i en verksamhet flyttas över till en annan verksamhet som bedrivs av samma företagare eller av någon denne närstående. Nedsättning bör därför inte medges för sådana anställningar.

För att undvika situationer där en verksamhet läggs ned och en ny startas upp i syfte att ånyo komma i åtnjutande av nedsatta arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt, bör en nedsättning inte heller ges om arbetsgivare redan har utgett ersättning som blivit föremål för sådan nedsättning i en annan näringsverksamhet.

Det kan ifrågasättas om inte ombildning av enskild firma till aktiebolag bör regleras eftersom den enskilde arbetsgivaren och aktiebolaget knappast kan ses som samma arbetsgivare och förmodligen inte heller som närstående till varandra. En ombildning är emellertid typiskt sett en effekt av att verksamheten befinner sig i en expansiv fas. Med hänsyn härtill och eftersom omfattningen torde vara begränsad torde tillräckliga skäl saknas att ytterligare komplicera lagstiftningen med särskilda regler för ombildningsfallet.

4.3.2 Anställningens omfattning och nedsättningsgrundande lön

Promemorians förslag: Som villkor för nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt ska gälla att det är fråga om en anställning som avser minst tre månader i följd och som omfattar minst 20 timmars arbete per vecka.

Nedsättningen av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt ska göras på den del av lönesumman för den anställde som inte överstiger 25 000 kronor per månad. På den lönesumma som överstiger detta belopp ska nedsättning inte ske.

Skälen för promemorians förslag: Den 1 januari 2017 infördes ett tillfälligt växa-stöd för enskilda näringsidkare som anställer en första person. Som krav på anställningen gäller att denna ska omfatta minst tre månader och en arbetstid på minst 20 timmar per vecka. Nedsättningen

av arbetsgivaravgifterna gäller till den del ersättningen inte överstiger 25 000 kronor per månad (prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU1, rskr 2016/17:49). Samma krav bör även gälla för anställningar i aktiebolag och handelsbolag.

4.4 Statsstödsfrågor

4.4.1 Stöd av mindre betydelse

Promemorians förslag: Nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt när enmansföretag som är aktiebolag eller handelsbolag anställer en person får bara göras om nedsättningen uppfyller villkoren för att anses vara stöd av mindre betydelse.

Skälen för promemorians förslag: Den föreslagna nedsättningen av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt när enmansföretag anställer en person lämnas som ett stöd av mindre betydelse. Det innebär att nedsättning bara får göras om villkoren i kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse är uppfyllda (se avsnitt 3.7).

Den individuella beloppsmässiga begränsning som gäller för sådana stöd är 200 000 euro per företag under en period om tre beskattningsår. För företag inom jordbruks- eller fiskerisektorn gäller andra tillåtna stödnivåer (15 000 euro för jordbrukssektorn och 30 000 euro för fiskeri- och vattenbrukssektorn). Nedsättningen omfattar endast lönesummor upp till 300 000 kronor, vilket innebär en maximal nedsättning på 63 630 kronor i jämförelse med fulla arbetsgivaravgifter. En sådan nedsättning ryms gott och väl inom de individuella taken för stöd av mindre betydelse. Med hänsyn till befintliga ekonomiska bidrag som lämnas som stöd av mindre betydelse inom jordbruks- och fiskerisektorerna i Sverige och till nämnda begränsning av nedsättningen, bedöms att nedsättningen även ryms inom de nationella taken för jordbruks- och fiskerisektorerna.

Det åligger stödgivande myndigheter att med ledning av uppgifter från stödmottagande företag kontrollera att det högsta beloppet för stöd av mindre betydelse inte överskrider. Ett företag ska således innan ett stöd av mindre betydelse beviljas lämna uppgift om andra stöd av mindre betydelse som det fått under de senaste tre åren. I förslaget förutsätts därför den avgiftsskyldige lämna sådana uppgifter att Skatteverket ska kunna avgöra om nedsättning kan ges, se vidare avsnitt 4.4.3.

4.4.2 Verksamhet inom flera sektorer

Promemorians förslag: Vid bedömningen av om nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt utgör stöd av mindre betydelse ska den som utger ersättning och bedriver verksamhet inom både jordbrukssektorn och inom en annan sektor tillämpa de villkor som gäller för stöd inom jordbrukssektorn. För den som utger ersättning och bedriver verksamhet inom fiskeri- och vattenbrukssektorn och inom en annan sektor som inte är jordbrukssektorn ska de villkor som gäller för fiskeri- och vattenbrukssektorn tillämpas.

Skälen för promemorians förslag: För företag som bedriver verksamhet inom flera sektorer, t.ex. inom såväl jordbruks- som skogssektorn, uppkommer frågan om vilka villkor i kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse som ska tillämpas. Det gäller i första hand frågan om vilka individuella tak som ska tillämpas. För att underlätta den bedömningen föreslås att den som utger ersättning och bedriver verksamhet inom både jordbrukssektorn och annan sektor ska tillämpa villkoren för jordbrukssektorn. För den som bedriver verksamhet inom fiskeri- och vattenbrukssektorn och annan sektor än jordbrukssektorn ska bedömningen ske utifrån villkoren för fiskeri- och vattenbrukssektorn. För det fall att verksamheten bedrivs inom både jordbrukssektorn och fiskeri- och vattenbrukssektorn ska bedömningen ske utifrån villkoren som gäller för jordbrukssektorn.

4.4.3 Förfarandet

Promemorians bedömning: Vid nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt ska den som utger ersättningen lämna uppgift om annat stöd av mindre betydelse som beviljats samt lämna de övriga uppgifter som behövs för att Skatteverket ska kunna bedöma om rätt till nedsättning föreligger.

Skälen för promemorians bedömning: För att Skatteverket ska kunna uppfylla de krav på kontroll som ställs enligt kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse behöver verket information från den som utger ersättningen. Det berörda företaget är enligt kommissionens regler bland annat skyldigt att lämna en skriftlig redogörelse eller en redogörelse i elektronisk form för allt annat stöd av mindre betydelse som företaget fått under de två förevarande beskattningsåren och under det innevarande beskattningsåret. Denna information är nödvändig för att Skatteverket ska kunna kontrollera att stödnivåerna inte överskrids. En skyldighet för den som begär nedsättning att lämna uppgift om annat stöd av mindre betydelse som har beviljats under det aktuella beskattningsåret och de två föregående beskattningsåren har därför införts i skatteförfarandelagen (2011:1244) i samband med att bestämmelserna för växa-stödet för enskilda näringsidkare infördes 1 januari 2017. Denna skyldighet kommer även att gälla för aktiebolag och handelsbolag.

Enligt bestämmelserna ska uppgift lämnas om annat stöd som har beviljats utbetalaren. Även de övriga uppgifter som anses nödvändiga för att Skatteverket ska kunna bedöma om rätt till nedsättning föreligger ska lämnas. Det kan exempelvis handla om övriga uppgifter som behövs för att Skatteverket ska kunna bedöma att villkoren enligt kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse är uppfyllda. Som exempel på uppgifter som kan vara nödvändiga är uppgifter om stöd som har beviljats andra företag som den uppgiftsskyldige står i intressegemenskap med. Som angetts i avsnitt 3.7 så gäller de maximala stödnivåerna enligt kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse per företag. Med ett företag avses i detta sammanhang inte endast det enskilda företaget. Ett företag kan omfatta även andra bolag och enskilda näringsidkare som står i intressegemenskap med den uppgiftsskyldige på ett sådant sätt att de bör ses som ett enda företag med avseende på stöd av mindre betydelse. Det kan exempelvis vara företag som ingår i en och samma koncern eller företag som en enskild näringsidkare själv driver i de fall då en person driver flera verksamheter eller företag där han eller hon är delägare. För att undvika att återbetalningsskyldighet uppkommer bör den uppgiftsskyldige i ett sådant fall även lämna uppgift om andra företag som den uppgiftsskyldige står i intressegemenskap med.

4.5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2018.

Vid beräkning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och löneskatt för aktiebolag och handelsbolag ska bestämmelserna tillämpas på ersättning som betalas ut från och med den 1 januari 2018 till och med den 31 december 2021.

Skälen för promemorians förslag: Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Som angetts i avsnitt 4.2 är lagen tillfällig och kommer att gälla t.o.m. 2021. I övergångsbestämmelserna till nu gällande lag anges att lagen upphör att gälla vid utgången av 2021 och att den upphävda lagen fortfarande kommer att gälla för ersättning som har utgetts under perioden den 1 januari 2018 till och med den 31 december 2021. Detta gäller även för nu föreslagna ändringar.

5 Konsekvensanalys

5.1 Offentligfinansiella effekter

Den föreslagna nedsättningen av arbetsgivaravgifterna, allmän löneavgift och i förekommande fall särskild löneskatt beräknas minska intäkterna

med 2,31 miljarder kronor 2018 och 1,84 miljarder kronor per år 2019 till 2021. För 2018 består minskningen av intäkterna av den nedsättning som ges för dem som anställts under året samt dem som anställts under 2017 efter den 31 mars. Resterande år består minskningen av intäkterna av den nedsättning som ges för dem som anställts under året samt de som anställts föregående år och för vilka tolv månader ännu inte passerat.

Eftersom nedsättningen endast ges under tolv månader och är temporär antas det, till skillnad från om nedsättningen hade varit permanent och inte tidsbegränsad, inte ske någon övervältring på löner och priser. Nedsättningen antas således till fullo resultera i ett förbättrat resultat för de företag som får nedsättningen. Detta medför att bolagskatteintäkterna kan förväntas öka. Sammantaget beräknas statens intäkter minska med 1,80 miljarder kronor 2018 och 1,44 miljarder kronor per år 2019 till 2021. Den varaktiga offentligfinansiella effekten beräknas till 0,16 miljarder kronor.

5.2 Förenlighet med EU-rätten

Den föreslagna nedsättningen av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt när enmansföretag som är handelsbolag eller aktiebolag anställer en person lämnas som ett stöd av mindre betydelse enligt EU-rätten. Det innebär att förslaget inte behöver anmälas till och godkännas av kommissionen innan det kan träda i kraft.

5.3 Effekter för företag

Reglerna innebär i korthet att de aktiebolag och handelsbolag som är enmansföretag och som anställer en person samt väljer att ta del av växastödet endast ska betala ålderspensionsavgiften om 10,21 procent för inkomster upp till 25 000 kronor per månad och högst under tolv månader. För dessa företag som anställer en person minskar således lönekostnaden under de tolv första månaderna av anställningen. Hur stor skillnaden blir jämfört med dagens regler beror på storleken på ersättningen. I tabell 5.1 visas effekten på lönekostnaden för olika ersättningsnivåer. Den högsta nedsättningen är 5 303 kronor per månad.

Tabell 5.1 Lönekostnad de tolv första månaderna för den förste anställde i ett enmansföretag som är aktie- eller handelsbolag före och efter föreslagen nedsättning
Kronor per månad

Månadslön	Lönekostnad före förslag	Lönekostnad efter förslag	Minskad lönekostnad, kronor	Minskad lönekostnad, procent
15 000	19 713	16 532	3 182	16,1
20 000	26 284	22 042	4 242	16,1
25 000	32 855	27 553	5 303	16,1
30 000	39 426	34 124	5 303	13,4
35 000	45 997	40 695	5 303	11,5
40 000	52 568	47 266	5 303	10,1
45 000	59 139	53 837	5 303	9,0
50 000	65 710	60 408	5 303	8,1

För företag vars första anställda är en person som uppfyller villkoren för ett nystartjobb kan växa-stödet minska den totala subventionen eftersom stödet för nystartjobb baseras på faktiskt betalda arbetsgivaravgifter m.m. För dessa företag kan det i sådana fall vara mer fördelaktigt att inte ta del av växa-stödet.

Förslaget innebär att förutsättningarna för enmansföretag som anställer en första person likställs mellan olika företagsformer varvid konkurrenssituationen mellan företagsformerna i detta avseende förbättras. Förslaget innebär vidare att enmansföretag som är aktiebolag eller handelsbolag som anställer en första person gynnas i förhållande till företag som redan har anställda och som anställer ytterligare personer. Detta påverkar konkurrensförhållanden mellan dessa företag negativt. Sammantaget bedöms påverkan på konkurrensen vara begränsad eftersom nedsättningen är begränsad i tid och storlek. Då förslaget omfattar alla branscher bör inte konkurrensförhållandet mellan olika branscher påverkas.

För att få en ungefärlig uppfattning om hur många företag som påverkas av förslaget används SCB-databasen FRIDA. Det senaste året för vilket data finns tillgängligt i FRIDA är 2014. För att kunna avgöra vilka enmansföretag som är handels- eller aktiebolag som anställer sin första person följande år behövs data för två år, 2013 och 2014. Under 2013 uppskattas det baserat på FRIDA ha funnits ca 39 000 enmansföretag som var handelsbolag och ca 250 000 enmansföretag som var aktiebolag. Enmansföretag har i data definierats som aktiebolag med maximalt en anställd (det finns ingen möjlighet i data att avgöra om den anställde är delägare eller närstående) och handelsbolag med två ägare och ingen anställd. Vidare har koncerner räknats som ett företag. Utöver dessa befintliga enmansföretag är även nya företag som uppfyller villkoren för nedsättningen berättigade till den. År 2014 uppskattas att ca 40 000 företag, varav 2 000 handelsbolag, skulle ha erhållit nedsättningen om den funnits vid det tillfället. Uppskattningsvis 40 procent av dessa var nya företag.

Baserat på näringsgrensindelning på bokstavnivå enligt SNI 2007 var knappt 25 procent av aktiebolagen verksamma inom näringsgrenen Verksamheter inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik. Andra betydande näringsgrenar bland aktiebolagen var Byggverksamheter, Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar, samt Informations- och kommunikationsverksamheter. I dessa tre näringsgrenar återfinns 36 procent av de aktiebolag som uppskattningsvis hade varit berättigade till nedsättningen 2014. De handelsbolag som hade varit berättigade till nedsättningen 2014 återfinns främst i näringsgrenarna Hotell- och restaurangverksamheter, samt Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar. Drygt 52 procent av handelsbolagen återfinns i dessa två näringsgrenar. I näringsgrenarna Verksamheter inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik respektive Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster återfinns runt 7 procent av handelsbolagen.

Baserat på de företag som uppskattningsvis skulle varit berättigade till nedsättningen 2014 bedöms att förslaget framför allt påverkar småföretag. Drygt 95 procent av företagen faller inom EU-kommissionens definition av mikroföretag, färre än 10 anställda och en omsättning på som mest 2 miljoner euro. Därutöver faller 4 procent av företagen inom EU-kommissionens definition av småföretag, färre än 50 anställda och en omsättning på som mest 10 miljoner euro. En stor andel av de nedsättningsberättigade företagen 2014 hade en förhållandevis låg omsättning. Ungefär 72 procent hade en omsättning på mindre än 2 miljoner kronor, 50 procent på mindre än 1 miljon kronor och 30 procent hade en omsättning på mindre än 500 000 kronor.

Förslaget ökar den administrativa bördan för enmansföretag som är aktiebolag eller handelsbolag som anställer en första person, och väljer att ta del av växa-stödet, av två anledningar. För det första behöver företagen fylla i en extra uppgift i arbetsgivardeklarationen. Kostnaden för det ökade uppgiftslämnandet i deklarationen uppskattas till 20 kronor per berört företag och månad. Uppskattningen bygger på att det tar fem minuter att ta fram och fylla i uppgiften och att arbetet utförs av en person med 28 800 kronor i månadslön (avser en ekonomiassistent i privat sektor). För det andra ökar den administrativa bördan för vissa företag då de behöver lämna in uppgifter till Skatteverket med anledning av att förslaget utformats för att uppfylla kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse. Informationen är nödvändig för att bl.a. kravet på kumulationskontroll ska kunna uppfyllas. Informationen omfattar i huvudsak uppgifter om andra stöd av mindre betydelse som företaget har beviljats. För de företagare som inte har beviljats några andra stöd av mindre betydelse kommer uppgiftslämnandet i detta fall inte behövas. Detta torde vara fallet för flertalet företag. Givet samma antaganden om tidsåtgång och lön för uppgiftslämnaren som ovan uppgår kostnaden även i detta fall till 20 kronor per berört företag och månad.

5.4 Effekter på sysselsättningen

Förslaget innebär att det för enmansföretag som är aktie- eller handelsbolag blir billigare att anställa en person. Detta förväntas leda till

ökad efterfrågan på arbetskraft bland dessa företag. Utvärderingar av tidigare nedsättningar av socialavgifterna i Sverige visar generellt sett på små kortsiktiga sysselsättningseffekter i förhållande till kostnaden. Dessa nedsättningar skiljer sig dock i flera väsentliga aspekter från den nu föreslagna nedsättningen. Den viktigaste skillnaden är att den föreslagna nedsättningen endast gäller vid nyanställning, och bör således främst ses som ett s.k. marginellt sysselsättningsstöd. Mycket talar för att marginella sysselsättningsstöd är mer kostnadseffektiva än generella nedsättningar av socialavgifterna. Vidare är nedsättningen temporär och begränsas till tolv månader. Det bedöms leda till en lägre grad av övervältring på lönerna, vilket medför större effekt på lönekostnaden och följaktligen även på efterfrågan vid en given kostnad. Taket på nedsättningen innebär dessutom att den i större utsträckning, procentuellt sett, riktas mot lägre lönenivåer. Även detta kan antas vara positivt i ett sysselsättningsperspektiv. Förslaget bedöms sammantaget ha en positiv effekt på sysselsättningen under den tid nedsättningen gäller (t.o.m. 2021). Den exakta storleken på de kortsiktiga sysselsättningseffekterna är mycket osäker men effekten i relation till den offentligfinansiella effekten bedöms vara större än vid generella nedsättningar av socialavgifterna.

Effekten efter 2021 bedöms vara begränsad. En viss permanent effekt kan dock uppstå. Detta sker i den mån den som får en anställning till följd av förslaget har en svag anknytning till arbetsmarknaden initialt och att anställningen för denna person leder till en starkare anknytning och således till ökad chans till fortsatt sysselsättning.

5.5 Effekter för individer och fördelningseffekter

De individer som gynnas av förslaget är ägare av enmansföretag som är aktiebolag eller handelsbolag som anställer en första person samt de som får en anställning till följd av förslaget.

Den genomsnittliga förvärvsinkomsten bland ägarna till de handelsbolag som skulle erhållit nedsättningen 2014 uppskattas, med hjälp av FRIDA, till ca 355 000 kronor. För aktiebolag innehåller FRIDA inte information om alla aktieägare utan endast information om ägare av fåmansbolag. För ägare av fåmansbolag som skulle erhållit nedsättningen 2014 uppskattas den genomsnittliga förvärvsinkomsten till 393 000 kronor. Dessa förvärvsinkomster kan jämföras med den genomsnittliga förvärvsinkomsten bland personer som är 20 år eller äldre. Denna uppskattas, med hjälp av STAR-data, till ca 270 600 kronor 2014. De företagsägare som gynnas av förslaget tycks således ha en högre genomsnittlig förvärvsinkomst än befolkningen i stort. Förslaget kan således ur denna aspekt förväntas bidra till något ökade ekonomiska skillnader.

Det finns i tillgänglig data ingen uppgift om förvärvsinkomst eller tidigare sysselsättning för dem som 2014 anställdes av de företag som skulle varit berättigade till nedsättningen. Det går således inte att utifrån data få någon vägledning kring förslagets fördelningsaspekter i detta avseende.

5.6 Effekter för den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män

Både kvinnor och män som äger enmansföretag som är aktie- eller handelsbolag och som anställer en första person gynnas av förslaget. Bland dessa är det dock en överrepresentation av män. Omkring 72 procent av de ägare, som går att identifiera i FRIDA, som skulle gynnats av förslaget 2014 var män. Detta indikerar att män kan komma att gynnats ekonomiskt av förslaget i högre utsträckning än kvinnor. Det ökar den ekonomiska ojämställdheten mellan kvinnor och män. Effekten är dock temporär och förväntas vara förhållandevis liten.

Det finns i tillgänglig data ingen könsfördelning för dem som 2014 anställdes av enmansföretag. Det går således inte att utifrån data få någon vägledning kring om främst män eller kvinnor kan förväntas bli anställda som en följd av förslaget. Sannolikt får dock inte förslaget i denna del några betydande konsekvenser för den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män.

5.7 Effekter för myndigheter

Skatteverket kommer att behöva förändra skattedeklarationen och it-stödet så att ett nytt arbetsgivarunderlag kan redovisas och hanteras i det tekniska systemet. Information om den föreslagna nedsättningen behöver inarbetas i befintliga broschyrer och i webbinformationen. Därtill kommer ökad ärendehantering och kontroll med anledning av de föreslagna bestämmelserna. Regelförändringen innebär att vissa villkor ska vara uppfyllda för att avsett företag ska få den föreslagna nedsättningen. Det bedöms att frågor till Skatteupplysningen kommer att öka till följd av detta. Vidare har Skatteverket att hantera risken att fler formella fel uppstår när skattedeklarationer lämnas in, en volymökning i avstämningsarbetet mellan kontrolluppgifter och skattedeklarationer samt ökat antal kontroller av regelefterlevnad. Utgångspunkten är att tillkommande kostnader för Skatteverket kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget bedöms få begränsad effekt på de allmänna förvaltningsdomstolarna. Detta då antalet mål som eventuellt uppkommer till följd av förslaget förväntas bli förhållandevis begränsat. De kostnader som de tillkommande målen medför ska hanteras inom befintliga och beräknade anslagsramar.

5.8 Effekter om förslaget inte genomförs samt alternativa lösningar

Om förslaget inte genomförs uteblir de förväntade effekterna av förslaget.

Ett alternativt sätt när det gäller valet av subventionsmetod skulle vara att genomföra det som en kreditering på skattekontot efter ansökan från

företagen. Detta bedöms emellertid orsaka en ökad administrativ börda jämfört med den föreslagna nedsättningen av arbetsgivaravgifterna.

6 Författningskommentar

6.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021

Förslaget innebär att definitionen av enmansföretag utvidgas till att även omfatta aktiebolag samt handelsbolag. Under förutsättning att sådana företag uppfyller kraven för att utgöra ett enmansföretag kommer de, om vissa villkor är uppfyllda, att för den första anställda personen endast betala hel ålderspensionsavgift på den ersättning som utges.

3 §

Paragrafen anger på vilka ersättningar som lagen kan bli tillämplig. Ändringen innebär att de tidpunkter som anges endast gäller för enskilda näringsidkare.

3 a §

Paragrafen är ny och anger att lagen också kan bli tillämplig på ersättningar som utges till personer som anställts av aktiebolag och handelsbolag. För dessa två företagsformer gäller att anställningen ska ha gjorts efter den 31 mars 2017. För att bestämma vilket slag av ersättning som omfattas av lagen hänvisas till 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980). Såväl lagen (1994:1920) om allmän löneavgift som lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster hänvisar till samma kapitel i socialavgiftslagen med avseende på avgiftsunderlaget. Av denna anledning behövs ingen särskild hänvisning till dessa lagar i 3 a §.

Regler om begränsning av skyldighet att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till dem som fyllt 65 år återfinns i 2 kap. 27 § socialavgiftslagen och beträffande personer födda 1937 eller tidigare i ikraftträdandebestämmelserna till samma lag. För dessa anställda ska normalt särskild löneskatt betalas, som också omfattas av den särskilda beräkningen enligt lagförslaget.

För att komma i åtnjutande av särskild beräkning enligt lagen måste arbetsgivaren ha varit ett enmansföretag under tiden från den 1 januari 2017 och fram till att den nya anställningen påbörjades. Om verksamheten påbörjades efter den 1 januari 2017 gäller motsvarande villkor för tiden mellan verksamhetens och anställningens påbörjande. Vad som avses med ett enmansföretag regleras i 4 §.

Paragrafen behandlas närmare i avsnitt 4.1.2.

4 §

Paragrafen definierar vad som avses med ett enmansföretag. Ändringen innebär att bestämmelsen även innefattar vissa aktiebolag och handelsbolag.

Av första stycket *andra punkten a)* framgår att aktiebolaget kan betraktas som ett enmansföretag om någon skyldighet att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster inte föreligger.

Av *andra punkten b)* framgår att även aktiebolag som är skyldiga att betala avgifter eller löneskatt i vissa fall kan betraktas som ett enmansföretag. Detta gäller endast om denna skyldighet hänför sig till ersättning som getts ut till endast en person som också är delägare i bolaget eller närstående till delägaren.

För handelsbolag gäller enligt *tredje punkten* att bolaget inte får vara skyldigt att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt på utgiven ersättning och att bolaget inte får ha fler än två delägare för att utgöra ett enmansföretag. Kravet att bolaget ska bedriva aktiv näringsverksamhet är uppfyllt redan i och med att en av delägarna uppfyller detta krav.

Ändringen i *andra stycket* är ett förtydligande avseende att ett enmansföretag som bedriver verksamhet utomlands kan utge ersättning till delägare eller närstående till delägare enligt *andra punkten b)* och ändå ta del av nedsättningen av arbetsgivaravgifter m.m. för den först anställda.

Paragrafen behandlas närmare i avsnitt 4.1.1.

6 §

Paragrafen anger vilka begränsningar som gäller för den personkrets till vilken ersättningar kan ges ut med tillämpning av lagens regler om nedsättning av arbetsgivaravgifter m.m. Genom tillägget i *första stycket* klargörs i punktform vilka begränsningar som ska gälla för respektive företagsform.

I *första punkten* anges vilka begränsningar som gäller anställningar i enmansföretag enligt 4 § 1, dvs. enskilda näringsidkare.

I *andra punkten* anges vilka begränsningar som gäller anställningar enligt 4 § 2 eller 3, dvs. aktiebolag eller handelsbolag. Enligt *första strecksatsen* ska lagens regler om särskild beräkning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt inte tillämpas på personer som sedan den 1 januari 2017 varit anställda i annan verksamhet som bedrivs eller har bedrivits, direkt eller indirekt, av arbetsgivaren eller någon som är närstående till denne. Det ska således inte vara möjligt att komma i åtnjutande av särskild beräkning genom att flytta anställda mellan verksamheter inom samma närståendekrets. Med indirekt bedriven verksamhet avses t.ex. att verksamheten bedrivs i ett fåmansföretag.

Enligt *andra strecksatsen* ska en anställning av delägare och företagsledare eller närstående till en sådan person uteslutas från att kunna omfattas av en nedsättning av avgifterna och löneskatten. Hänvisningen till inkomstskattelagen innebär att den som direkt eller indirekt innehar andelar i ett enmansföretag som utgör fåmansföretag eller fåmanshandelsbolag inte kan anställas i bolaget med tillämpning av reglerna om nedsättning. Motsvarande gäller vid anställning av den som

är företagsledare i enmansföretaget, dvs. vid anställning av en person som på grund av eget eller närståendes innehav och sin egen ställning i företaget har ett väsentligt inflytande i företaget. Enmansföretaget kan inte heller anställa personer som är närstående till delägare eller företagsledare i företaget med tillämpning av lagen. Begreppet närstående används i den betydelse det ges i 2 kap. 22 § inkomstskattelagen.

Paragrafen behandlas närmare i avsnitt 4.3.1.

7 a §

För företag i intressegemensanskap gäller att dessa kommer att ses som en enda arbetsgivare vid tillämpningen av reglerna om nedsättning av arbetsgivaravgifter m.m. enligt denna lag. Med företag i intressegemenskap avses två företag som står under i huvudsak gemensam ledning. Det innebär att det inte blir möjligt att starta upp flera aktiebolag och antingen flytta den anställda mellan dessa eller att en ny person anställs i varje bolag.

Paragrafen behandlas närmare i avsnitt 4.1.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 januari 2018.

I *andra punkten* anges att lagen tillämpas på ersättning som utges från och med den 1 januari 2018. I övergångsbestämmelserna till nu gällande lag anges att lagen upphör att gälla vid utgången av 2021 och att den upphävida lagen fortfarande kommer att gälla för ersättning som har utgetts under perioden den 1 januari 2017 till och med den 31 december 2021.

